

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 lutego 2013r.

Sąd Okręgowy w Warszawie - Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów

w składzie:

Przewodniczący: SSO Maria Witkowska

Protokolant: protokolant sądowy – stażysta Edyta Borucińska

po rozpoznaniu w dniu 21 lutego 2013r. w Warszawie na rozprawie

sprawy z powództwa (...) z siedzibą w B.

przeciwko (...) S.A. we W. (dawniej (...) Spółka Akcyjna)

o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone

I. Uznaje za niedozwolone i zakazuje stosowania przez (...) S.A. we W. w obrocie z konsumentami postanowień wzorca umowy o następującej treści:

1. (...) S.A. nie ponosi żadnej odpowiedzialności za dokładność, aktualność oraz kompletność przedstawionych danych, a w szczególności raportów, analiz i informacji zamieszczanych w niniejszym serwisie internetowym oraz stronach z nim powiązanych. Wszelkie ryzyko z tytułu wykorzystania danych zamieszczonych w niniejszym serwisie internetowym, oraz stronach z nim powiązanych, ponosi wyłącznie jego użytkownik.”
2. (...) S.A. nie ponosi żadnej odpowiedzialności za jakiegokolwiek szkody będące rezultatem oparcia się na informacjach zamieszczonych w niniejszym serwisie internetowym, lub stronach z nim powiązanych. Wszelkie ryzyko z tytułu korzystania z niniejszego serwisu internetowego ponosi wyłącznie jego użytkownik.”

II. Zasądza od (...) S.A. we W. na rzecz (...) z siedzibą w W. kwotę 360,00 zł (trzysta sześćdziesiąt złotych) tytułem kosztów zastępstwa procesowego.

III. Poleca pobranie Kasie Sądu Okręgowego w Warszawie od (...) S.A. we W. kwotę 600 zł (sześćset złotych) tytułem opłaty stałej od pozwu, od uiszczenia której powód był zwolniony z mocy prawa.

IV. Zarządza publikację prawomocnego wyroku w Monitorze Sądowym i Gospodarczym na koszt (...) S.A. we W..

SSO Maria Witkowska

Sygn. akt XVII AmC 5413/12

UZASADNIENIE

Powód – (...) z siedzibą w B., w dniu 31 sierpnia 2011 roku wniósł pozew, w którym domagał się uznania za niedozwolone postanowienia stosowanego przez pozwanego – (...) Spółka Akcyjna z siedzibą we W. (obecnie (...) S.A. we W.) o treści:

3. (...) S.A. nie ponosi żadnej odpowiedzialności za dokładność, aktualność oraz kompletność przedstawionych danych, a w szczególności raportów, analiz i informacji zamieszczanych w niniejszym serwisie internetowym oraz

stronach z nim powiązanych. Wszelkie ryzyko z tytułu wykorzystania danych zamieszczonych w niniejszym serwisie internetowym, oraz stronach z nim powiązanych, ponosi wyłącznie jego użytkownik.”

4. (...) S.A. nie ponosi żadnej odpowiedzialności za jakiegokolwiek szkody będące rezultatem oparcia się na informacjach zamieszczonych w niniejszym serwisie internetowym, lub stronach z nim powiązanych. Wszelkie ryzyko z tytułu korzystania z niniejszego serwisu internetowego ponosi wyłącznie jego użytkownik.”

Powód wniósł ponadto o przeprowadzenie dowodu z dokumentu „Protokół przejrzania treści strony internetowej (...)” i zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów postępowania według norm przepisanych, w tym kosztów zastępstwa procesowego w wysokości 720 zł.

Swoje roszczenie powód oparł na fakcie, że pozwany prowadzi stronę internetową, na której zamieszcza informacje na temat swojej firmy i oferowanych produktów. Przy czym przy prowadzeniu tej działalności posługuje się przygotowanym przez siebie wzorcem umowy - Regulaminem zamieszczonym pod adresem (...)zawierającym kwestionowane postanowienie. Powód załączył do pozwu przedmiotowy Regulamin oraz Protokół przejrzania treści strony internetowej (...)z dnia 26 kwietnia 2011r.

Powód wywiódł, iż dostarczanie przez pozwanego informacji stanowi usługę, o której mowa w ustawie z dnia 18 lipca 2002r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną, a przygotowany przez niego Regulamin można uznać za regulamin w rozumieniu w/w ustawy. Według powoda Regulamin ten spełnia również rolę licencji na korzystanie z utworu, jaka przewidziana jest w ustawie z dnia 04 lutego 1994r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych, ponieważ pozwany zakreślił w tym dokumencie (w pkt. 5) pola dopuszczalnej eksploatacji swojej strony internetowej. Powód wskazał, iż biorąc pod uwagę powyższe między pozwanym przedsiębiorcą a użytkownikiem strony internetowej dochodzi do powstania stosunku prawnego o charakterze obligacyjnym, przy czym nie ma znaczenia, że świadczenie pozwanego -dostarczanie informacji- nie jest odpłatne.

W ocenie powoda kwestionowane postanowienie stanowi niedozwoloną klauzulę abuzywną, natomiast wzorzec umowy stosowany przez pozwanego jest rażąco sprzeczny z dobrymi obyczajami i narusza uzasadnione interesy konsumentów.

Powód podniósł, że klauzula wypełnia znamiona art. 385 pkt 2 kc. Wskazał, że skoro pozwany zdecydował się na prowadzenie strony internetowej i zamieszczanie na niej informacji o swojej firmie czy oferowanych produktach, to ponosi odpowiedzialność za poprawność działania tej strony pod względem technicznym, jak też aktualność, rzetelność i prawdziwość zamieszczonych na tej stronie informacji. Tymczasem, jak zaznaczył, pozwany wyłącza swoją odpowiedzialność za ewentualne szkody spowodowane zamieszczeniem na stronie nieaktualnych czy błędnych informacji, jak również za szkody spowodowane nieprawidłowym działaniem strony internetowej pod względem technicznym – w tym także za te, które wynikają z działania czy zaniechania przedsiębiorcy.

Powód zauważył, że podobne postanowienia do zakwestionowanej klauzuli umownej były już uznawane za niedozwolone przez Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów i podał przykładowe postanowienia.

Pozwany w odpowiedzi na pozew uznał powództwo w zakresie uznania wskazanych w treści pozwu postanowień wzorca umowy za niedozwolone i zakazanie ich wykorzystywania w obrocie z konsumentami oraz wniósł o nieobciążanie strony pozwanej kosztami procesu, w tym kosztami zastępstwa procesowego, zasądzenie od powoda na rzecz strony pozwanej zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych, dopuszczenie dowodu z treści oraz wydruku strony internetowej (...) - na okoliczność zaniechania przez stronę pozwaną stosowania kwestionowanych przez powoda postanowień regulaminu.

Pozwany podkreślił, że strona powodowa przed wytoczeniem niniejszego powództwa nie wezwała strony pozwanej do zaniechania stosowania kwestionowanych w pozwie postanowień regulaminu. Natomiast w związku z tym, że strona pozwana nie dała powodu do wytoczenia powództwa, jak również że uznała przy pierwszej czynności procesowej

żądanie pozwu, pozwany wskazał, że zasadne jest w myśl art. 101 kpc zasądzenie na rzecz strony pozwanej zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Jednocześnie pozwany mając na uwadze charakter niniejszej sprawy zauważył, że nakład pracy pełnomocnika powoda jest znikomy, a działanie strony powodowej polegające na zaniechaniu uprzedniego wezwania strony pozwanej do usunięcia kwestionowanych w pozwie postanowień regulaminu i prowadzącego do osiągnięcia celu niniejszego postępowania, co przemawia w jego ocenie za brakiem podstaw do przyznania powodowi kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów ustalił następujący stan faktyczny:

Pozwany – (...) S.A. we W. dawniej (...) Spółka Akcyjna prowadził informacyjny serwis internetowy na stronie internetowej _ (...), gdzie pod adresem _ (...) zamieszczony był Regulamin określający warunki korzystania ze strony przez użytkowników, kształtujący stosunki prawne z konsumentami.

Pozwany posługiwał się w stosunkach z konsumentami przedmiotowym wzorcem umownym o nazwie „Regulamin”, który zawiera zakwestionowane przez powoda postanowienie o następującej treści:

1. (...) S.A. nie ponosi żadnej odpowiedzialności za dokładność, aktualność oraz kompletność przedstawionych danych, a w szczególności raportów, analiz i informacji zamieszczanych w niniejszym serwisie internetowym oraz stronach z nim powiązanych. Wszelkie ryzyko z tytułu wykorzystania danych zamieszczonych w niniejszym serwisie internetowym, oraz stronach z nim powiązanych, ponosi wyłącznie jego użytkownik.”

2. (...) S.A. nie ponosi żadnej odpowiedzialności za jakiegokolwiek szkody będące rezultatem oparcia się na informacjach zamieszczonych w niniejszym serwisie internetowym, lub stronach z nim powiązanych. Wszelkie ryzyko z tytułu korzystania z niniejszego serwisu internetowego ponosi wyłącznie jego użytkownik.”

W odpowiedzi na pozew pozwany nie zakwestionował, iż w stosowanym przez niego wzorcu zawarte jest powołane w pozwie postanowienie. Nie zaprzeczył także, aby stosował wskazane postanowienie. Wobec nie zakwestionowania wiarygodności wzorca umownego, ani niezgodności kwestionowanego postanowienia z treścią postanowienia zawartego w Regulaminie należało uznać za udowodnione, iż jest on stosowany przez pozwanego.

W tym stanie faktycznym Sąd Okręgowy w Warszawie - Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów zważył, co następuje:

Powództwo jest uzasadnione.

W postępowaniu o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone Sąd dokonuje abstrakcyjnej oceny wzorca celem ustalenia, czy zawarte w nim klauzule mają charakter niedozwolonych postanowień umownych w rozumieniu art. 385¹ k.c. Niedozwolone postanowienia umowne określają przepisy art. 385¹ – 385³ k.c., mające na celu ochronę konsumenta przed niekorzystnymi postanowieniami umowy łączącej go z profesjonalistą.

W myśl art. 385¹ § 1 k.c., za niedozwolone postanowienia umowne uznaje się postanowienia umowy zawieranej z konsumentem nie uzgodnione indywidualnie, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy. Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny.

Z przytoczonego sformułowania wynika zatem, że możliwość uznania danego postanowienia umownego za niedozwolone i wyeliminowanie go z praktyki stosowania zależna jest od spełnienia następujących przesłanek:

- 1) postanowienie nie zostało uzgodnione indywidualnie, a więc nie podlegało negocjacom;
- 2) ukształtowane w ten sposób prawa i obowiązki konsumenta pozostają w sprzeczności z dobrymi obyczajami;
- 3) ukształtowane we wskazany sposób prawa i obowiązki rażąco naruszają interesy konsumenta;
- 4) postanowienie umowy nie dotyczy sformułowanych w sposób jednoznaczny głównych świadczeń stron, w tym ceny lub wynagrodzenia.

Powyższe przesłanki muszą zostać spełnione łącznie, natomiast brak jednej z nich skutkuje tym, że Sąd nie dokonuje oceny danego postanowienia pod kątem abuzywności.

Analizując zakwestionowane przez powoda postanowienia w oparciu o w/w kryteria, nie budzi wątpliwości Sądu, że konsumenci nie mieli wpływu na ich treść, a zatem należało uznać, że nie były one z nimi uzgadniane indywidualnie.

Przedmiotowe postanowienia nie dotyczą także, zdaniem Sądu, głównych świadczeń stron umowy.

Do rozstrzygnięcia pozostała zatem jedynie kwestia, czy zakwestionowane przez powoda postanowienia kształtują prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy.

Należy wskazać, że „dobre obyczaje” to reguły postępowania niesprzeczne z etyką, moralnością i aprobowanymi społecznie obyczajami. Za sprzeczne z dobrymi obyczajami można uznać także działania zmierzające do niedoinformowania, dezorientacji, wywołania błędnego przekonania konsumenta, wykorzystania jego niewiedzy lub naiwności, a więc działania potocznie określane jako nieuczciwe, nierzetelne, odbiegające od przyjętych standardów postępowania. Pojęcie „interesów konsumenta” należy rozumieć szeroko, nie tylko jako interes ekonomiczny, mogą tu wejść w grę także inne aspekty: zdrowia konsumenta (i jego bliskich), jego czasu zbędnie traconego, dezorganizacji toku życia, przykrości, zawodu itp. Naruszenie interesów konsumenta wynikające z niedozwolonego postanowienia musi być rażące, a więc szczególnie doniosłe. Pojęcie „dobrych obyczajów” (w szczególności w stosunkach umownych między profesjonalistą a konsumentem) zdefiniowała judykatura - w wyroku SN z 13 lipca 2005 r., I CK 832/04, (opublik. IC Biul. SN 2006, nr 2, s. 86) wskazano, iż za „sprzeczne z dobrymi obyczajami” należy uznać wprowadzenie klauzul godzących w równowagę kontraktową, zaś „rażące naruszenie interesów konsumenta” polega na nieusprawiedliwionej dysproporcji praw i obowiązków na niekorzyść konsumenta w określonym stosunku umownym.

Mając powyższe na względzie Sąd uznał, że kwestionowane przez powoda klauzule stanowią niedozwolone postanowienia umowne w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c.

Stosownie do treści art. 385³ pkt 2 k.c. w razie wątpliwości uważa się, że niedozwolonymi postanowieniami umownymi są te, które w szczególności wyłączają lub istotnie ograniczają odpowiedzialność względem konsumenta za niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania.

Tymczasem wymienione postanowienie wyłącza odpowiedzialność pozwanego w związku z przedstawianymi przez niego danymi na prowadzonej przez niego stronie internetowej mimo, że to pozwany dostarcza te informacje konsumentom. Natomiast skoro pozwany w ramach swojej działalności prowadzi taką stronę o charakterze informacyjnym, a faktycznie i marketingowym, co do zasady ponosi odpowiedzialność za treść tych danych, jak i za potencjalne szkody nimi wywołane.

Zgodnie bowiem z przepisem art. 471 kc dłużnik obowiązany jest do naprawienia szkody wynikłej z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania, chyba że niewykonanie lub nienależyte wykonanie jest następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi.

Wobec powyższego, w ocenie Sądu, objęte sporem klauzule mogą wywołać u konsumenta błędne przekonanie co do przysługujących mu praw oraz obowiązków pozwanego. Co więcej przedmiotowe klauzule są skierowana na wykorzystanie niewiedzy konsumenta.

Zakwestionowane zapisy bez wątpienia zatem, w ocenie Sądu, kształtują prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając ich interesy, albowiem wprowadzając konsumenta w błąd co do odpowiedzialności pozwanego w związku ze świadczoną usługą zmierzają w istocie do przerzucenia ryzyka związanego z poniesieniem ewentualnej szkody na konsumenta.

Z tych względów Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów uznał, że zakwestionowane postanowienia wzorca umownego stosowanego przez pozwanego w obrocie z konsumentami stanowią niedozwolone postanowienia umowne w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c. i zakazał ich stosowania na podstawie art. 479⁴² k.p.c.

O wysokości wpisu od pozwu i obciążeniu nim pozwanego na rzecz Skarbu Państwa orzeczono na podstawie art. 26 ust. 1 pkt 6 w zw. z art. 113 ust. 1 oraz art. 96 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. z 2010r. Nr 90, poz. 594) i art. 98 § 1 kpc.

O kosztach zastępstwa procesowego orzeczono stosownie do wyniku sporu na podstawie art. 98 i 99 k.p.c. Sąd stwierdził przy tym, iż w przypadku postępowania w sprawie o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone nie ma podstaw do zastosowania art. 101 kpc, albowiem samo stosowanie przez pozwanego klauzuli niedozwolonej, której dotyczyło przedmiotowe postępowanie stanowiło podstawę do wytoczenia powództwa. Sąd stoi w tym zakresie na stanowisku zbieżnym ze stanowiskiem Sądu Apelacyjnego w Warszawie wyrażonym w postanowieniu z dnia 22 września 2009r. w sprawie VI ACz 1237/09, który stwierdził także, iż „zgodnie z dyspozycją art. 479⁴¹ kpc, uznanie żądania pozwu nie może stanowić wyłącznej podstawy do uwzględnienia powództwa, nie można też w tego rodzaju sprawie zawrzeć ugody. Oznacza to w praktyce, iż w sprawach o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone omawiany przepis art. 101 kpc nie będzie miał zastosowania.”

Stąd przyznając powodowi koszty zastępstwa procesowego Sąd miał na uwadze, iż wobec tego, że powództwo było uzasadnione, a pozwany stosował klauzule abuzywne niekorzystne dla konsumentów koszty te należą się stronie powodowej reprezentowanej przez profesjonalnego pełnomocnika. Tym niemniej Sąd zasądził je w wysokości stawki minimalnej określonej w § 14 ust. 3 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. z 2002r. Nr 163, poz. 1349 ze zm.), uznając, iż jest ona adekwatna do charakteru sprawy i wkładu pracy pełnomocnika powoda.

Publikację prawomocnego wyroku na koszt pozwanego zarządzono na podstawie art. 479⁴⁴ k.p.c.

SSO Maria Witkowska